

Uusiutuva energia hallitusohjelmassa ja RED II – direktiivin toimeenpano

Uusiutuvan energian toimialapäivät Tallinnassa

17.10.2019

Outi Vilén

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Hallitusohjelma 2019 - Ilmastotavoitteet

- **Hallitus toimii tavalla, jonka seurauksena Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen.**
 - Tämä tehdään nopeuttamalla päästövähennystoimia ja vahvistamalla hiilinieluja.
 - Tavoitteeseen pääseminen edellyttää vuoden 2030 päästövähennysvelvoitteen tiukentamista vähintään 55 prosenttiin vuoteen 1990 verrattuna.
 - Hallitus sitoutuu uudistamaan Euroopan unionin ja Suomen ilmastopolitiikkaa siten, että teemme oman osamme maailman keskilämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 asteeseen.
 - Suomi tavoittelee EU:n pitkän aikavälin ilmastotoimien rakentamista siten, että EU saavuttaa hiilineutraaliuden ennen vuotta 2050.
 - Jatketaan pohjoismaista ilmasto- ja energiayhteistyötä hiilineutraaliuden saavuttamiseksi ja vahvistetaan yhteistä johtajuutta kansainvälisessä ilmastopolitiikassa.
- **Suomi pyrkii maailman ensimmäiseksi fossiilivapaaksi hyvinvointiyhteiskunnaksi**
 - Sähkön ja lämmön tuotannon tulee olla Suomessa lähes päästötöntä 2030-luvun loppuun mennessä huolto- ja toimitusvarmuusnäkökulmat huomioiden.
- **Vähäpäästöinen liikenne: Liikenteen päästöjen tulee vähintään puolittua vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta.**

Hallitusohjelma 2019 - Energiaverotus

- **Energiaverotuksen kokonaisuudistus elokuuhun 2020 mennessä**
 - Lisätään energiantuotannon päästöohjausta poistamalla teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmä ja alentamalla II veroluokan sähkövero kohti EU:n sallimaa minimitasoa. Siirretään sähköveron veroluokkaan II kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottavat lämpöpumput ja konesalit.
 - Alennetaan merituulivoimaloiden kiinteistövero
 - Sähkön varastoinnin kaksinkertainen verotus poistetaan myös pumppuvoimaloiden ja nykyistä pienempien akkujen osalta.
- **Energiaverotuksen kokonaisuudistuksen osana arvioidaan turpeen verotukseen tarvittavat muutokset, jotta turpeen energiakäyttö vähintään puolitetaan vuoteen 2030 mennessä**

Hallitusohjelma 2019 – Uusiutuva energia

- **Fossiilisen öljyn käytöstä lämmityksessä luovutaan asteittain 2030-luvun alkuun mennessä**
 - Kannustetaan öljylämmitteisiä kiinteistöjä siirtymään muihin lämmitysmuotoihin 2020-luvun aikana erillisellä toimenpideohjelmalla.
- **Tuulivoiman osuutta kasvatetaan**
 - Maatuulivoima markkinaehtoisesti
 - Merituulivoiman rakentamisen edellytyksiä parannetaan
- **Energiatukijärjestelmän kehittäminen**
 - Painopisteen siirto tuotantotuista kohti uuden energiateknologian investointi- ja demonstraatiotukia
- **Kivihiiilen energiankäytön loppumisesta 5/2019 jo päätetty**
 - Tuetaan kivihiiilestä viimeistään vuonna 2025 luopuvien energiayhtiöiden kivihiiiltä korvaavia investointeja erillisellä kannustimella

Hallitusohjelma 2019 - Biokaasu

- **Liikenne:**

- Kestävästi tuotettu biokaasu biopolttoaineiden jakeluvervoitteen piiriin
- Jatketaan konversiotukea nykytasolla. Varmistetaan, että auton käyttövoiman konversiot, jotka mahdollistavat vähäpäästöisemmän liikkumisen, otetaan huomioon niin auto-, ajoneuvo- kuin käyttövoimaverotuksessa.
- Biokaasulle konvertoidut traktorit tulee saada rekisteröidä tieliikennekäyttöön
- Tuetaan latausinfra ja biokaasun jakeluverkon laajennuksia hyödyntäen EU:n rahoituspotentiaalia

- **Ilmasto- ja ympäristöystävällinen ruokajärjestelmä**

- Otetaan käyttöön biokaasun tuotantopotentiaali laatimalla kansallinen biokaasuohjelma
- Tuetaan biokaasuinvestointeja ja uusia lannankäsittelytekniikoita
- Otetaan käyttöön ravinnekiertoon perustuva biokaasun tuotantotuki
- Järkevöitetään biokaasulaitosten sääntelyä muun muassa luvituksen ja energian ulosmyynnin osalta

- **Toteutetaan ravinnekierron toimenpidekokonaisuus**

- Tämän avulla lisätään biokaasun tuotantoa ja kulutusta sekä synnytetään markkina kierrätyslannoitteelle, jotta tarve uuden pellon raivaamiseksi lannanlevitykseen vähenee merkittävästi ja vesistöjen ravinnekuormitus pienenee

Kansallinen biokaasuohjelma

- **Työryhmän tehtävänä on valmistella kansallista biokaasuohjelmaa keskipitkälle aikavälille.**
- **Toimikausi 1.10.2019-17.1.2020**
- **Työryhmän raportti sisältää:**
 - kuvauksen nykytilasta sekä merkittävimmät hidasteet
 - esteet biokaasun tuotannon ja käytön laajamittaisemmalle käytölle sekä
 - toimenpiteet näiden ratkaisemiseksi ja hallitusohjelmakirjausten toimeenpanoksi.
- **Loppuraportti suosituksineen hallitukselle**
 - Kansallinen biokaasuohjelma

Biokaasutyöryhmän jäsenet

Varsinaiset jäsenet:

- TEM (pj)
- MMM (vpj)

- LVM
- TEM
- VM
- YM

Pysyvät asiantuntijat:

- Bioenergia ry
- Energiateollisuus ry
- Envitecpolis Oy
- Gasum Oy
- LUKE
- MTK ry
- SEO
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- Suomen Kaasuyhdistys ry
- SYKE

Työryhmäkokousten lisäksi kuulemistilaisuuksia

Uusiutuvan energian direktiivi RED II

- **Julkaistiin 12/2018**
- **Jäsenvaltiot varmistavat yhteisesti, että EU:n uusiutuvan energian osuus energian loppukulutuksesta on vähintään 32 % v. 2030**
- **Ei sitovia kansallisia tavoitteita**
 - Jäsenvaltiot asettavat uusiutuvan energian tavoitteensa hallintomalliasetuksen mukaisessa kansallisessa ilmasto- ja energiasuunnitelmassa
 - Lopulliset suunnitelmat toimitetaan 2019 loppuun mennessä
 - Komissio on käynyt läpi jäsenmaiden luonnokset kansallisista ilmasto- ja energiasuunnitelmista ja ehdottanut Suomen nostavan uusiutuvan energian osuutta 51 prosenttiin 2030
- **Direktiivi toimeenpantava 30.6.2021 mennessä.**

RED II lyhyesti teemoittain

- **Uusiutuvan energian tukiohjelmat ja niiden avaaminen**
 - Ei pakollista tukiohjelmien avaamista, teknologianeutraalit tarjouskilpailut, pientuotannon huomioiminen
- Lupamenettelyn organisointi ja kesto
 - Yhteyspiste, koordinointi ja sähköntuotantohankkeiden lupakäsittelylle aikarajat (2v)
- Alkuperätakuut
 - Laajenevat koskemaan kaasua ja lämpöenergiatuotteita
- **Sähkön omatuotanto ja energiayhteisöt**
 - Esteiden purkaminen, mahdollistavan viitekehysten luominen
- Lämmitys- ja jäähdytysala
 - Uusiutuvan osuus lämmössä ja jäähdytyksessä vähintään +0,65 %/v (Suomelle)
- Kestävyysskriteerit
 - Jatkossa myös biomassapolttoaineille (kaasu, kiinteät) sähkön- ja lämmöntuotantoon, maatason riskitarkastelu
- **Liikenteen uusiutuva**
 - 14 % uusiutuvaa 2030, ala- ja ylärajoitteita, kertoimia

Lupamenettelyn organisointi ja kesto

- **Direktiivistä tulevat velvoitteet**
 - Yhteyspisteen tai –pisteiden nimeäminen uusiutuvan energian tuotantolaitoksille
 - Lupamenettely kokonaiskeston määrääjat sähköä tuottaville laitoksille
 - Menettelykäsikirjan laatiminen hankkeiden kehittäjille
- **RED II luvitustyöryhmä perustettu**
 - Toimikausi 17.10.2019 - 30.6.2020 asti
- **HE eduskuntaan syksyllä 2020 (arvio)**
- **Työryhmän keskeinen materiaali julkaistaan Hankeikkunassa**
 - Uusiutuvan energian direktiivin lupamenettelyiden organisointia ja kestoja koskevien vaatimusten kansallista toimeenpanoa selvittävä työryhmä

Alkuperätakuut

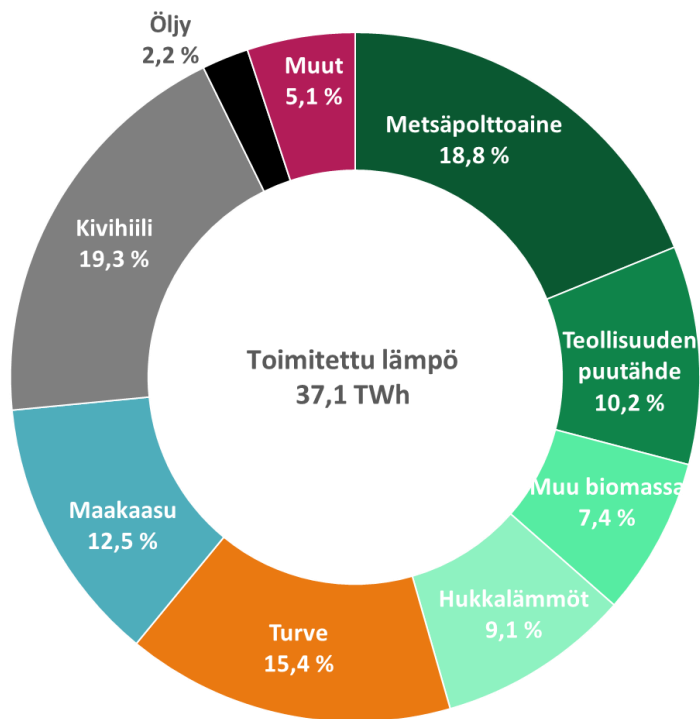
- **Alkuperätakuujärjestelmä laajenee sähköstä myös lämmitykselle ja jäähdytykselle sekä kaasulle**
- **Selvitykset molempien uusien energiamuotojen alkuperätakuujärjestelmän toteuttamisesta**
 - Kaasun osalta selvitys valmistuu 11/2019, lämmityksen ja jäähdytyksen osalta 1/2020
- **Vielä paljon avoimia kysymyksiä**
 - Vastaavuus sähkön alkuperätakuujärjestelmän kanssa
 - Markkinan koko
 - Kustannukset
 - Alkuperämerkintävelvoite kansallisessa lainsäädännössä
 - Rekisterinpitäjä(t)
- **HE eduskuntaan syksyllä 2020 (arvio)**

Lämmitys- ja jäähdytysala

- **Lämmitys- ja jäähdytysala käsittää monen tyyppistä energiankulutusta**
- **Tavoite uusiutuvan ja hukkalämmön ja –kylmän yhteenlasketun osuuden lisäystavoitteelle keskimäärin 1,3 % vuodessa**
 - Tavoite puolitetaan, jos uusiutuvan energian osuus 50-60 %
 - Ei lisäysvaatimusta, jos uusiutuvan energian osuus yli 60 %
- **Kaukolämmityksestä ja –jäähdytyksestä oma artikla**
 - Jäsenvaltioilta ei vaadita useiden artiklan kohtien soveltamista, jos tehokkaat kaukojärjestelmät muodostavat yli 90 % kokonaismyynnistä
 - Toimia uusiutuvan energian osuuden nostamiseksi kuitenkin tarvitaan

Kaukolämmön hankinnan energialähteen 2018

Lähde: ET

- **Hiilidioksidineutraalit 46 prosenttia**
 - Uusiutuvat + hukkalämmöt
- **Kotimaiset 65 prosenttia**
 - Hiilidioksidineutraalit + turve + osa luokasta "Muut"
- **Fossiiliset tuontipolttoaineet 35 prosenttia**
 - Hukkalämmöt: muuten hyödyntämättä jäävä lämpöenergia, esim. lämmön talteenotto jätevedestä, savukaasuista tai kaukojäähdytyksen paluuedestä
 - Muu biomassa: Yhdyskuntien ja teollisuuden jätteen bio-osuus
 - Muut: Yhdyskuntien ja teollisuuden jätteen ei-bio-osuus, muovi- ja ongelmajätteet, sähkö, höyry, vety

* Luokasta "muut" kotimaiseksi lasketaan kaikki jätteet, höyry, vety sekä 77 % sähköstä

Kestävyysskriteerit

- **Jatkossa kestävyyskriteerit myös biomassapolttoaineille (kaasu, kiinteät) sähkön- ja lämmöntuotantoon, maatalon riskitarkastelu**
- **Kaksivaiheinen kestävyyskriteerit-työryhmä**
 - 1. vaiheen raportti valmistunut 10/2019: uuden sääntelyn tai nykyisen lainsäädännön muutosten tarpeet RED II:n kestävyyskriteereiden toimeenpanoon liittyen
 - 2. vaiheen raportti valmistuu 10/2020: mahdollisen valtioneuvoston asetuksen sekä muun kansallisen toimeenpanon tarpeet ottaen huomioon komission täytäntöönpanosäädökset
- **Toimikausi 9.4.2019 - 31.10.2020**
- **1. vaiheen tuloksia:**
 - laki biopolttoaineista ja bionesteistä eli kestävyyslaki tullaan päivittämään
 - kattaa jatkossa myös biomassapolttoaineet ja toki uudet kestävyysvaatimukset
 - päästökaupasta uusia laitoksia sääntelyn piiriin yli 130 kpl (vrt. nyt noin 15 toiminnanharj.)
 - työryhmän näkemyksen mukaan metsäbiomassan kestävyys voidaan osoittaa olemassa olevien lakien kautta
 - HE:n luonnos lähtee lausunnoille vielä marras/joulukuussa, varsinainen HE keväällä 2020 (arvio)
- **Työryhmän keskeinen materiaali julkaistaan Hankeikkunassa:**
<https://tem.fi/hankesivu?tunnus=TEM016:00/2019>

